

2/2025. (IV.14.) sz. dékáni utasítás

Az ELTE TTK Fizikai és Csillagászati Intézetének Ügyrendje

Egységes szerkezetben a 2024. november 27-i Intézeti Tanács által javasolt, a Dékán által befogadott módosításokkal.

Az Intézet az ELTE SzMSz, annak különös részeként szereplő Kari SzMSz és a jelen ügyrend alapján látja el működését

I. Az Intézet neve és tevékenységi köre

1. §

- (1) Az Intézet neve: Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar Fizikai és Csillagászati Intézet; a továbbiakban: Intézet. Székhelye: 1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/A. Az Intézet a Természettudományi Kar (továbbiakban: Kar) szervezetének része.
- (2) Az Intézet neve angolul: Institute of Physics and Astronomy.
- (3) Az Intézet oktatási tevékenysége során együttműködik a Kar többi intézetével, illetve szükség szerint az Egyetem többi egységével.
- (4) Az Intézet feladata
 - a kétciklusú képzés keretében a fizika alapszak (BSc), valamint az erre épülő mesterképzések (MSc) tematikájának kialakítása, ezen szakok oktatása és gondozása.
 - a fizika tanárképzés szak módszertani és fizika szakmai tárgyainak oktatása és a szak gondozása.
- (5) Az Intézet részt vesz az egyetem más szakjain a fizikai vonatkozású tantárgyak oktatásában, illetve a fizikát is érintő multidiszciplináris szakok gondozásában.
- (6) Az Intézet biztosítja a Fizika Doktori Iskola működésének személyi és tárgyi feltételeit.
- (7) Az Intézet a fizikai tudományokban és az azzal kapcsolatban levő interdiszciplináris területeken magas színvonalú, eredeti eredményeket hozó kutatási tevékenységet folytat. Az Intézetben a rendelkezésre álló lehetőségeken belül az oktatók és kutatók szabadon végzik kutatómunkájukat; az Intézet hosszú távú stratégiájának megfelelően ösztönzi egyes kutatási irányok fejlesztését, és rendszeresen ellenőrzi a minőséget.

II. Az Intézet felépítése

2. §

(1) Az Intézet oktatási és kutatási tevékenységét intézeti tanszékekben végzi. A meghatározó kutatási területeket tükrözve, az Intézetben a következő tanszékek működnek:

- Anyagfizikai Tanszék,
- Atomfizikai Tanszék,
- Biológiai Fizikai Tanszék,
- Csillagászati Tanszék,
- Elméleti Fizikai Tanszék,
- Komplex Rendszerek Fizikája Tanszék.

(2) Oktatási feladatok ellátására a Kar szabályzatának 2. §-a értelmében kihelyezett nem önálló szervezeti egységek is létrehozhatók.

III. Az Intézeti Tanács

3. §

(1) Az Intézeti Tanács az Intézet döntéshozó, javaslattevési, véleményezési és ellenőrzési jogkörrel felruházott vezető testülete.

(2) Az Intézeti Tanács elnöke és az Intézet felelős vezetője az intézetigazgató.

(3) Az Intézeti Tanács összetételét és a tanácstagok választásának szabályait az 1. sz. melléklet rögzíti.

(4) Az Intézeti Tanács az ELTE SZMSZ 14. §-án túlmenően

- a) az intézetigazgató javaslatára megválasztja az állandó bizottságok tagjait,
- b) javaslatot tesz az intézeti tanszék vezetőjére,
- c) javaslatot tesz az intézet egyéb egységeinek vezetőire,
- d) új alkalmazásokat, alkalmazások hosszabbítását, nyugdíjazásokat és elbocsátásokat kezdeményez.

(5) Az Intézeti Tanács ügyrendje azonos a Kari Tanács ügyrendjével, annak értelemszerű alkalmazásával. Az Intézeti Tanács üléseiről nem kell hangfelvételt készíteni.

IV. Az intézetigazgató

4. §

(1) Az intézetigazgatót az Intézet teljes munkaidőben foglalkoztatott és főállású egyetemi tanárai és habilitált egyetemi docensei közül, pályázat alapján, az Intézethez tartozó teljes munkaidőben

foglalkoztatott, határozatlan időre kinevezett oktatók, kutatók véleménynyilvánító szavazását figyelembe véve, a Kari Tanács javaslatára, a Kar dékánja nevezi ki legfeljebb hároméves időtartamra. A megbízás egyszer hosszabbítható és 65 éves korig tölthető be. Az Intézet oktatóinak-kutatóinak véleménynyilvánító szavazása akkor érvényes, ha azon a szavazásra jogosultak legalább 50%-a leadta szavazatát.

(2) Az intézetigazgatói megbízás megszűnésére a rektori megbízás megszűnésére vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

(3) Az intézetigazgató felelős az Intézet keretében folyó oktató- és kutatómunka magas színvonalának biztosításáért.

(4) Az intézetigazgatónak az ELTE SZMSZ 19. §-án túlmenően további feladatai:

a) az Intézet képviselete a különböző egyetemi fórumokon,

b) az Intézet gazdálkodásának irányítása, az éves költségvetés beterjesztése az Intézeti Tanács elé,

c) az Intézet személyzeti politikájának irányítása az Intézeti Tanács javaslatai alapján, az Oktatási Bizottság (továbbiakban OB), Tudományos Tanács (továbbiakban TT) és a Fizikus Professzori Tanács véleményének figyelembevételével,

d) az Intézeti Tanács üléseinek előkészítése és az ott hozott határozatok végrehajtása.

(5) Az intézetigazgató köteles az Intézeti Tanácsot tájékoztatni a Tanács határozatainak végrehajtásáról, továbbá valamennyi jelentős intézkedéséről.

(6) Megbízatásának lejártá előtt legkésőbb 6 hónappal az intézetigazgató írásos beszámolót készít megbízatásának időtartama alatt az Intézetet érintő legfontosabb eseményekről és intézetigazgatói pályázata célkitűzéseinek megvalósulásáról. A beszámoló az Intézet minden munkatársa számára nyilvános. A beszámolót az Intézet munkatársai (oktatók, kutatók, nem oktatók, nem kutatók) intézeti fórumon megvitatják.

(7) Az igazgatói beszámoló elfogadásáról a Kari Tanács dönt.

(8) A beszámoló elfogadása előfeltétele az újabb periódusra benyújtandó intézetigazgatói pályázat elfogadásának.

V. Igazgatóhelyettesek

5. §

(1) Az intézetigazgatót munkájában az általános- és az oktatási igazgatóhelyettes segíti.

(2) Az igazgatóhelyetteseket – az intézetigazgató javaslatára – az Intézet teljes munkaidőben foglalkoztatott egyetemi tanárai és habilitált egyetemi docensei közül, az Intézeti Tanács véleményének meghallgatása után a Dékán bízta meg.

(3) Az oktatási igazgatóhelyettes egyben hivatalból az Oktatási Bizottság elnöke.

(4) Az igazgatóhelyettesek megbízatása az igazgató megbízatásának lejártával ugyancsak lejár. Megszűnik az intézetigazgató-helyettes megbízatása, ha azt a kinevező visszavonja. A helyettesek

kérésére vagy az igazgató javaslatára az Intézeti Tanács vagy az Intézeti Tanács saját maga kezdeményezheti az igazgatóhelyettesi megbízatás visszavonását.

VI. Az Intézet állandó bizottságai

6. §

(1) Az állandó bizottságok megbízása a létrehozó Intézeti Tanács megbízatásának idejére szól. Az új állandó bizottságok megalakulásáig a régi bizottságok a folyó ügyek intézését továbbra is ellátják.

(2) A bizottságok elnökei csak az Intézet oktatói, professor emeritusai vagy kutatói lehetnek. Tanácsadáson túlmenő hatáskört csak az Intézeti Tanács által kiküldött olyan állandó bizottság kaphat, amelynek összetételében legalább kétharmad arányban az Intézet munkatársa vagy a Kar hallgatói jogviszonyát nem szüneteltető hallgatója szerepel.

(3) Az Intézet vezetésében kiemelkedő jelentőségű az Oktatási Bizottság és a Tudományos Tanács. A további állandó intézeti bizottságok felsorolását e szabályzat 2. sz. melléklete tartalmazza.

VII. Az Oktatási Bizottság

7. §

(1) Az Oktatási Bizottság (továbbiakban OB) az Intézet oktatási feladatainak ellátását irányító és felügyelő testület.

(2) Az OB feladata különösen a tantárgyfelelősök felügyelete, javaslattétel az oktatás lebonyolításához rendelkezésre álló emberi erőforrások elosztására.

(3) Az OB elnöke hivatalból az oktatási igazgatóhelyettes.

(4) Az OB-ba minden tanszék egy tagot javasol. A javaslatokról az IT dönt.

(5) A tantárgyfelelősök személyére az OB tesz javaslatot.

(6) Az OB maga alakítja ki működési rendjét.

VIII. A Rekrutációs Bizottság

8. §

(1) A Rekrutációs Bizottság (továbbiakban RB) célja az Intézet által gondozott szakok, valamint a fizikatanár szakok népszerűsítése középiskolások és egyetemi hallgatók körében.

(2) Kiemelt feladata az intézeti részvétel megszervezése a központi rekrutációs eseményeken (nyílt nap, educatio kiállítás, stb.), a kari rekrutációs bizottság által adott intézet specifikus feladatok teljesítése.

(3) Az RB egy tagot delegál a kari rekrutációs bizottságba.

(4) Az RB-be a bizottság vezetőjén kívül minden tanszék egy tagot javasol. A javaslatokról az IT dönt.

(5) Az RB maga alakítja ki működési rendjét.

IX. A Tudományos Tanács

9. §

(1) A Tudományos Tanács (továbbiakban TT) az Intézet kutatási feladatainak ellátását összehangoló és felügyelő testület. Feladata az Intézet kutatási stratégiája főbb vonalainak kidolgozása, a pályázati tevékenység segítése, szükség esetén a pályázati tevékenység összehangolása.

(2) A TT ezen túlmenően összehangolja a kutatási műszerpark fejlesztését célzó pályázatokat és beszerzéseket.

(3) A TT tagjai az Intézet teljes munkaidőben foglalkoztatott egyetemi tanárai.

(4) A TT maga alakítja ki működési rendjét.

X. Az intézeti tanszék vezetője

10. §

(1) A tanszékvezető az ELTE SzMSz-ben meghatározottakon túlmenően:

a) gondoskodik az oktatói és kutatói utánpótlásról,

b) javaslatot tesz a tanszékre jutó költségvetési pénzek felhasználásáról,

c) biztosítja az oktatók és a kutatók kutatási szabadságát, az infrastruktúrához és kutatási eszközökhöz való hozzáférést az irányadó jogszabályok és szabályzatok keretei között.

(2) Az intézeti tanszék vezetésével az Intézet főállású egyetemi tanára vagy habilitált docense bízható meg. A megbízásra és a megbízás megismétlésére pályázat útján kerül sor. A tanszékvezetői megbízás legfeljebb 5 évre szól. A megbízás tetszőleges számban hosszabbítható és 65 éves korig tölthető be.

(3) A pályázatot a dékán írja ki, és azt az Intézet és a Kar honlapján közzéteszi. Pályázni tanszékvezetői munkaterv, szakmai önéletrajz és publikációs lista benyújtásával lehet.

(4) A pályázat elbírálására az Intézeti Tanács az igazgató javaslatára 4 tagú bíráló bizottságot küld ki. A bíráló bizottság elnöke az intézetigazgató. Amennyiben a pályázó az intézetigazgató, akkor az

elnök az Intézeti Tanács által kiválasztott egyetemi tanár vagy docens. Tagjai közül egy annak a tanszéknek a munkatársa, amelynek vezetésére a pályázatot kiírták. Ezt a tagot az illetékes tanszék oktatói-kutatói értekezlete választással jelöli ki. Két tagot az Intézet Tanácsa úgy jelöl ki, hogy közülük egy olyan habilitált vagy MTA doktori címmel rendelkező személy legyen, aki nincs munkaviszonyban az egyetemmel.

A bíráló bizottság a beérkezett pályázatokat véleményezi. Amennyiben szükségesnek tartja, a jelölteket meghallgatja. A pályázók bemutatkozó előadáson ismertetik addigi tevékenységüket és vezetői elképzeléseiket. A bemutatkozó előadást az intézetigazgató szervezi meg. A bíráló bizottság véleményét az írásos indoklás mellett titkos szavazással is kifejezi.

A pályázatokat a bíráló bizottságon kívül az illetékes tanszék oktatói és kutatói tanszéki értekezleten titkos szavazással véleményezik.

Az Intézeti Tanács a bíráló bizottság és az érintett tanszék véleményének ismeretében önállóan alakítja ki álláspontját. Annak a jelöltnek a pályázatát javasolja elfogadásra, aki elnyeri a Tanács többségének támogatását.

A tanszékvezetőt az Intézeti Tanács javaslatára a Kari Tanács véleményének ismeretében a dékán bízza meg.

(5) A tanszékvezetői megbízás megismétlésére pályázat alapján a (4) pontban rögzített eljárás szerint az alábbi eltérésekkel van mód:

A 11. §-ban foglaltak szerint elkészített tanszékvezetői beszámolót a tanszék oktatói-kutatói értekezlete és az Intézeti Tanács véleményezi. Bemutatkozó előadást nem kell tartani.

11. §

(1) Megbízásának lejárta előtt az intézeti tanszékvezető írásos beszámolót készít a tanszék tevékenységéről. A beszámolót legkésőbb a tanszékvezetői megbízás lejárta előtt hat hónappal kell az intézetigazgatóhoz benyújtani. Ha a beszámoló tanszékvezető az intézetigazgató, akkor beszámolóját a Tudományos Tanács elnökéhez nyújtja be.

(2) A beszámolót a tanszék munkatársai tanszéki értekezleten megvitatják, esetleges észrevételeiket csatolni kell a beszámolóhoz. Az Intézeti Tanács értékeli a beszámolót, és véleményét határozatba foglalja.

(3) Az Intézeti Tanács által elfogadott beszámolót az Intézet honlapján a munkatársak számára hozzáférhetővé kell tenni.

(4) A tanszékvezetői beszámolók elkészítésére nézve a 3. sz. melléklet tartalmaz részletes útmutatásokat.

12. §

(1) Az intézeti tanszék vezetőjének megbízása megszűnik

- a) a megbízás időtartamának lejártával,
- b) lemondással,

- c) a megbízásnak az Intézeti Tanács által kezdeményezett visszavonásával,
- d) a törvényben meghatározott életkor betöltésével,
- e) közalkalmazotti jogviszonyának megszűnésével,
- f) az intézeti tanszék megszűnése vagy átalakulása esetén.

(2) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti esetben a megbízási idő előtti visszahívást – nyolc nappal az ülés napja előtt megküldött írásbeli előterjesztés alapján – tagjai kétharmadának igenlő szavazatával az Intézeti Tanács kezdeményezheti a dékánál.

X. A Fizikus Professzori Tanács

13. §

- (1) Az Intézetben működik a fizika szakterület Professzori Tanácsa. Belső tagjai az Intézet egyetemi tanárai és Professor Emeritusai.
- (2) A Professzori Tanács véleményt nyilváníthat és javaslatot tehet az Intézetet érintő bármely kérdésben.
- (3) Működési szabályzatát maga alkotja meg, és az Intézeti Tanács hagyja jóvá.

Módosítva: Budapest, 2025. április 14.

jóváhagyta: Kacskovics Imre s.k.
dékán

1. sz. melléklet

A Fizikai Intézet Tanácsának összetétele és megválasztásának rendje

I. Az Intézeti Tanács összetétele

1. Az Intézeti Tanács tagjai hivatalból az Intézet igazgatója (mint a tanács elnöke), az intézeti tanszékek vezetői, illetve az Intézethez tartozó Doktori Iskolák vezetői.
2. Az oktató/kutató beosztású munkatársak az intézeti tanszékek számával megegyező, a nem-oktató/nem-kutató kollégák 1 tanácstagot választanak, a HÖK 2, a DÖK 1 tagot delegál szavazati joggal. Amennyiben a delegált hallgató tagok nem képviselik az összes, intézet által gondozott képzést, tanácskozási joggal további tagok hívhatók meg a kimaradt képzések képviselőire.
3. A fent felsorolt, szavazati joggal rendelkező tagok mellett állandó meghívottak, tanácskozási joggal a dékán, az intézetigazgató helyettesei, a felsőbb testületekbe (pl. Kari Tanács, Szenátus) választott intézeti képviselők, a Fizikus Professzori Tanács elnöke, a határozott idejű jogviszonyban foglalkoztatott kutatók egy képviselője, továbbá a reprezentatív szakszervezet képviselője, illetve gazdasági tárgyú kérdésekben a kar gazdasági vezetője.
4. Az Intézet igazgatója az intézeti tanács ülésére bárkit meghívhat, akinek részvételét a napirendi pont tárgyára tekintettel indokoltnak tartja.

II. Az Intézeti Tanács tagjainak megválasztása

1. A tanács választott oktató/kutató tagjaira a jelölés tanszékenként történik legalább 2-2 fő kiválasztásával, akik vállalták a jelöltséget. Választható és választó az Intézet minden határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott oktatója és kutatója.

A szavazólapon minden név mellett egyetlen rubrikában jelölhető a támogatás. Egy szavazólap kizárólag akkor érvényes, ha minden tanszékről pontosan egy támogató jelölést tartalmaz.

Minden tanszékről a legtöbb szavazatot kapott egy-egy jelölt a tanács választott tagja lesz. Minden tanszékről a be nem kerülő jelöltek közül legtöbb szavazatot kapott jelölt a tanács póttagja lesz.

2. A tanács nem-oktató/nem-kutató tagjára a jelölés legalább két fő megnevezésével történik, akik vállalták a jelöltséget. Választható és választó az Intézet minden határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszony keretében foglalkoztatott nem oktató és nem kutató munkatársa. A szavazólapon minden név mellett egyetlen rubrikában jelölhető a támogatás. Egy szavazólap kizárólag akkor érvényes, ha pontosan egy támogató jelölést tartalmaz.

A be nem kerülő jelöltek közül legtöbb szavazatot kapott jelölt a tanács póttagja lesz.

2. sz. melléklet

A Fizikai Intézetben működő bizottságok és munkaközösségek

1. Oktatási Bizottság

Az Oktatási Bizottság összetételét és működését jelen szabályzat 7. §-a szabályozza.

2. Rekrutációs Bizottság

A Rekrutációs Bizottság összetételét és működését jelen szabályzat 8. §-a szabályozza.

3. Tudományos Tanács

A Tudományos Tanács összetételét és működését jelen szabályzat 9. §-a szabályozza.

4. Szakterületi Habilitációs Bizottság

A Bizottságnak négy belső és két külső tagja van. Az Intézeti Tanács választja.

5. Szakmódszertani és Tehetséggondozó Munkaközösség

Vezetőjét az Intézeti Tanács választja. Tagja lehet bárki, aki elkötelezett e tevékenység irányában.

6. Laboratóriumi Munkaközösség

Vezetőjét az Intézeti Tanács választja. Tagjai az oktatási laboratóriumok felelős vezetői.

7. Költségvetési Bizottság.

Vezetőjét az Intézeti Tanács választja, tagjai a tanszékek által delegált egy-egy fő.

3. melléklet

Útmutató a tanszékvezetői beszámolók elkészítéséhez a Fizikai Intézetben

A tanszékvezetői beszámolók célja az, hogy képet adjon az egyes tanszékek beszámoltatási idő alatti munkájáról. A beszámolókat általában akkor kell elkészíteni, ha a tanszékvezető megbízatása lejár, de erre a tanszéket az Intézeti Tanács megindokolt határozatával rendkívüli időpontban is kötelezheti.

Ha a beszámoló a vezetői megbízatás lejárta miatt esedékes, akkor azt legkésőbb a megbízatás lejárta előtt hat hónappal az Intézeti Tanács elé kell terjeszteni. A beszámoló elkészítéséért minden esetben a tanszékvezető a felelős.

A beszámoló elkészítéséhez a következő, ajánlásokat tartalmazó útmutató szolgál:

a. Háttér-információk:

- A tanszékvezető adjon számot a pályázatában megfogalmazott célkitűzések, tervek megvalósulásáról.
- A beszámoló ismertesse a tanszék személyi állományának összetételét és a beszámolási időszakban történt fontos változásokat.
- Amennyiben a tanszékvezető úgy ítéli meg, hogy az a tanszéki beszámoló értelmezése szempontjából fontos, akkor fejtse ki a szükséges előzményeket.

b. Az egyetemi oktatómunka értékelése:

- a tanszék kötelező tantervben szereplő feladatai,
- terepgyakorlatok, külföldi gyakorlatok,
- diplomamunkások, szakdolgozók,
- a posztgraduális oktatásban való részvétel,
- a doktori képzésben való részvétel,
- tudományos továbbképzésben részt vevők és témavezetők,
- oktatási pályázatok,
- oktatási kapcsolatok más intézményekkel,
- hallgatói vélemények értékelésének eredménye.

c. A tudományos kutatómunka eredményeinek összefoglalása:

- a tanszéken folytatott kutatások,
- kutatási pályázatok, külföldi együttműködések,
- fontosabb külföldi látogatók,
- a beszámolási időszakban a tanszék munkatársai által szerzett tudományos fokozatok,
- a beszámolási időszakban a tanszék munkatársai által elkészített publikációk jegyzéke,
- a hallgatók által a tanszék munkatársainak vezetésével elért tudományos eredmények (publikációk, diákköri dolgozatok stb.).

d. A tanszék munkatársainak tudományszervező tevékenysége:

- belföldi és külföldi konferenciák szervezése,
- hazai és nemzetközi tudományos szervezetekben való részvétel, esetleges tisztségviselés,
- tudományos minősítő eljárásokban való részvétel.

e. Forrásteremtő tevékenységek áttekintése:

- szerződéses munkák, szerződések,
- külföldiek oktatása,
- egyéb pénzszerző tevékenységek.